

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2018, č. j. MV-63912-5/VS-2018, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 3. 2019, č. j. 25 A 31/2019 - 27,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost proti výroku I. napadeného usnesení **se z a m í t á .**
- III. Kasační stížnost proti výroku II. napadeného usnesení **se o d m í t á .**
- IV. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se u Krajského úřadu Moravskoslezského kraje (dále „správní orgán I. stupně“) domáhal povolení obnovy řízení ve věci opravy úmrtního listu své matky. Správní orgán I. stupně žalobcův návrh na obnovu řízení rozhodnutím ze dne 16. 5. 2018, č. j. MSK 82062/2018, zamítl. Proti tomuto rozhodnutí správního orgánu I. stupně podal žalobce odvolání, na základě něhož žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím změnil rozhodnutí správního orgánu I. stupně tak, že ve výroku uvedl odkaz na jiné zákonné ustanovení (namísto ustanovení § 100 odst. 6 správního řádu uvedl § 100 odst. 1 téhož zákona). Ve zbytku odvolání žalobce zamítl.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou u Městského soudu v Praze. Součástí žaloby byla i jeho žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Městský soud usnesením ze dne 15. 8. 2018, č. j. 15 A 16/2018 – 11, postoupil věc Krajskému soudu v Ostravě s odůvodněním, že uvedený soud je místně příslušný k projednání věci, neboť v jeho obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.

[3] Proti uvedenému usnesení městského soudu podal žalobce kasační stížnost, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 11. 2018, č. j. 8 As 273/2018 – 27 tak, že ji zamítl. Shledal, že soudem místně příslušným je Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“).

II.

[4] Krajský soud následně v záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (I. výrok). Současně stejným usnesením žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku za žalobu ve výši 3.000 Kč (II. výrok). Dovodil, že žaloba je zjevně neúspěšným návrhem. Žalobce se domáhá obnovy řízení, v němž chce dosáhnout změny tvaru zápisu místa úmrtí své matky. Tvar zápisu místa úmrtí (bez sporu o skutečné místo úmrtí) však nemůže jakýmkoli způsobem zasáhnout do právní sféry žalobce. Nadto tvar zápisu místa úmrtí zcela zjevně odpovídá požadavkům § 9 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „vyhláška“). V podané žalobě proto krajský soud spatřoval projev samoučelného soudčství.

III.

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se proti napadenému usnesení bránil kasační stížností, v níž požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Navrhl napadený rozsudek zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Vůči napadenému usnesení namítal, že podaná žaloba nepodléhá poplatkové povinnosti a krajský soud jej proto neměl vyzývat k úhradě soudního poplatku. Stěžovatel také uvedl, že trvá na tom, aby mu byl ustanoven advokát sídlící co nejbliže jeho bydlišti.

[7] Stěžovatel dále vyjádřil nesouhlas s postoupením věci Krajskému soudu v Ostravě. Tvrdil, že ve věci má rozhodovat Městský soud v Praze. Poukazoval také na skutečnost, že u Okresního soudu v Karviné je vedeno řízení o udělení souhlasu s převzetím jeho matky do zdravotního ústavu, které nebylo doposud skončeno.

[8] Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

IV.

[9] Nejvyšší správní soud konstatuje, že nepožadoval zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, jelikož povinnost zaplatit poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, bod 27). V nyní projednávané věci stěžovatel kasační stížností napadá usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Jedná se o usnesení, které upravuje pouze procesní otázky řízení o žalobě. Kasační stížnost proti takovému usnesení podle shora citované judikatury nepodléhá poplatkové povinnosti.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti však požádal o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Z výše citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již výše uvedeno. V daném případě

pokračování

tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatelky advokátem nemusí být splněna. Návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti tudíž kasační soud zamítl, jak uvedeno v I. výroku tohoto rozsudku.

[11] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Podstatou kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatele s posouzením právní otázky splnění zákonných podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o žalobě ze strany krajského soudu.

[14] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.* Z citovaného ustanovení vyplývá, že jednou z podmínek osvobození od soudních poplatků je, že návrh nesmí být zjevně neúspěšný.

[15] Pojem „zjevná neúspěšnost“ není v soudním řádu správním nijak definován. Nejvyšší správní soud obsah tohoto pojmu vyložil ve své judikatuře. Např. v rozsudku ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, zdejší soud uvedl, že „zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjištělná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování“. O zřejmě (zjevně) bezúspěšné uplatňování práva se pak jedná zejména tehdy, jestliže již ze skutkových tvrzení žadatele je nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 9 As 154/2012 - 20, srov. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář. I. díl*, 7. vydání, Praha: C. H. Beck, 2006, str. 637).

[16] V nyní projednávané věci stěžovatel žalobou napadl rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. stupně, jímž nebylo vyhověno jeho žádosti o obnovu řízení ve věci opravy úmrtního listu jeho matky paní B. M. Krajský soud uvedl, že je mu z úřední činnosti známo, že se stěžovatel v řízení o žádosti o opravu úmrtního listu své matky domáhá, aby místo úmrtí nebylo zapsáno ve tvaru „K., část R., č. p. 398“, ale ve tvaru „LDN O., K., část R., V. 398/19“. Krajský soud konstatoval, že stěžovatel v řízení o opravě úmrtního listu, jehož obnovy se nyní dožaduje, sporuje toliko tvar zápisu místa úmrtí paní B. M., nikoliv správnost tohoto údaje. Tvar zápisu místa úmrtí matky stěžovatele (aniž by zde byl spor o místě této události) nemůže mít podle krajského soudu reálný dopad do právní sféry stěžovatele. Z těchto skutečností ve spojení se skutečnostmi známými z předchozí činnosti dovodil krajský soud zjevnou neúspěšnost žaloby (viz odst. 4., 6. a 7. napadeného usnesení).

[17] Nejvyšší správní soud se s výše uvedeným závěrem krajského soudu o zjevné neúspěšnosti návrhu stěžovatele ztotožňuje. Kasační soud ve shodě s krajským soudem zdůrazňuje, že oprava tvaru zápisu místa úmrtí stěžovatelovy matky, jehož věcná správnost není sporná, skutečně nemůže jakkoli zasáhnout do právní sféry stěžovatele. Tato skutečnost

je zcela zjevná. Krajský soud proto nepochybil, jestliže žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků vzhledem ke zjevné neúspěšnosti žaloby s odkazem na § 36 odst. 3 s. ř. s. zamítl.

[18] Krajský soud se dále zabýval návrhem stěžovatele o ustanovení zástupce. Podle § 35 odst. 9 část věty první před středníkem s. ř. s. (ve znění účinném do 23. 4. 2019), *[n]avrhovatel, u něbož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.* S ohledem na skutečnost, že stěžovatel nesplňoval podmínky pro osvobození od soudních poplatků z důvodu zjevné neúspěšnosti žaloby, nebyly v řízení před krajským soudem splněny ani podmínky pro ustanovení zástupce. Krajský soud proto nepochybil, zamítl-li návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů. Rovněž s tímto závěrem krajského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Námitky stěžovatele vůči výroku I. napadeného usnesení proto kasační soud neshledal opodstatněnými.

[19] Stěžovatel vyjádřil také nesouhlas s postoupení věci Krajskému soudu v Ostravě. O této otázce již Nejvyšší správní soud pravomocně rozhodl rozsudkem ze dne 28. 11. 2018, č. j. 8 As 273/2018 – 27. Z toho důvodu se kasační soud námitkami směřujícími proti usnesení o postoupení věci Krajskému soudu v Ostravě nemohl opětovně zabývat.

[20] Bez bližšího vysvětlení dále stěžovatel v kasační stížnosti odkázal na usnesení Okresního soudu v Karviné ze dne 12. 6. 2015, č. j. 39 L 55/2015 – 5. Toto usnesení není předmětem přezkumu v nyní projednávané věci a nemá na její posouzení žádný vliv. Kasační soud se proto této nekonkrétní námitce více nevěnoval.

[21] Stěžovatel kasační stížností brojil proti napadenému usnesení jako celku, tj. napadl kasační stížností také výrok II., jímž mu krajský soud vyměřil soudní poplatek za žalobu ve výši 3.000 Kč. Kasační stížnost směřující proti rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení, není přípustná [§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.]. Takovým rozhodnutím je právě i usnesení ukládající povinnost uhradit soudní poplatek. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud stěžovatelovu kasační stížnost směřující proti výroku II. napadeného usnesení odmítl. Kasační soud nepřehlédl, že krajský soud v tomto ohledu poskytl stěžovateli nesprávné poučení, v němž uvedl, že kasační stížnost je možné podat proti všem výrokům napadenému usnesení. Tato dílčí vada napadeného usnesení však nemá vliv na jeho zákonnost.

[22] Pro úplnost Nejvyšší správní soud doplňuje, že pokud stěžovatel nesouhlasí s vyměřeným soudním poplatkem za žalobu z důvodu věcného osvobození od placení soudních poplatků, může své případné námitky uplatnit poté, co přistoupí krajský soud k zastavení řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku.

V.

[23] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost proti výroku I. napadeného usnesení není důvodná, a proto ji zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

[24] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu